2043-0089/0.1

26.04.07

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

Arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale

– Arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale classant par extension comme ensemble les bâtiments formant le Musée Royal de l'Armée et d'Histoire Militaire, l'Autoworld et les Musées Royaux d'Art et d'Histoire sis Parc du Cinquantenaire 1A, 2, 13, 9, 10, 10A, 12 à Bruxelles

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier, notamment les articles 22 et 23 ;

Vu l'arrêté royal du 29 juin 1984 classant comme monument en raison de sa valeur historique et esthétique la totalité de l'arcade centrale et des deux ailes de colonnades latérales du Parc du Cinquantenaire à Bruxelles ;

Vu l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 27 février 2003 entamant la procédure d'extension de classement comme ensemble aux bâtiments formant le Musée Royal de l'Armée et d'Histoire Militaire, l'Autoworld et les Musées Royaux d'Art et d'Histoire sis Parc du Cinquantenaire 1A, 2, 13, 9, 10, 10A, 12 à Bruxelles ;

Vu l'avis du collège des bourgmestre et échevins de la ville de Bruxelles émis le 22 mai 2003 ;

Considérant que le propriétaire a transmis ses observations dans les délais prévus par l'ordonnance du 4 mars 1993 et que celles-ci peuvent être résumées comme suit :

-Des précisions historiques et techniques (charpente métallique) sont formulées concernant les Halles Nord (B) et Sud (E) ;

-Le propriétaire, la Régie des bâtiments, s'inquiète quant au classement de la totalité des bâtiments, qui pourrait empêcher la réalisation de nouvelles présentations muséologiques ;

-Le classement en totalité des Musées Royaux d'Art et d'Histoire et du Musée de l'Armée est mis en cause en raison du moindre intérêt patrimonial que présenteraient certaines parties des

GOUVERNEMENT DE LA RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE
CHANCELLERIE
COLLÈGE RÉUNI DE LA COMMISSION COMMUNAUTAIRE COMMUNE

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering

– Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot uitbreiding van de bescherming als geheel van de gebouwen van het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis, het Autoworld en de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis gelegen Jubelpark 1A, 2, 13, 9, 10, 10A, 12 te Brussel

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, inzonderheid op artikelen 22 en 23 ;

Gelet op het koninklijk besluit van 29 juni 1984 tot bescherming als monument om reden van hun historische en artistieke waarde, van de totaliteit van de centrale arcaden en de beide flankerende kollonades van het Jubelpark te Brussel ;

Gelet op het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 27 februari 2003 houdende instelling van de procedure tot uitbreiding van de bescherming als geheel van de gebouwen van het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis, het Autoworld en de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis gelegen Jubelpark 1A, 2, 13, 9, 10, 10A, 12 te Brussel ;

Gelet op het advies van het College van Burgemeester en Schepenen van de stad Brussel uitgebracht op 22 mei 2003 ;

Overwegende dat de eigenaar zijn opmerkingen heeft meegedeeld binnen de termijnen zoals bepaald door de ordonnantie van 4 maart 1993 en dat deze als volgt kunnen worden samengevat :

-Historische en technische preciseringen (stalen raamwerk) worden geformuleerd wat de Noordelijke (B) en de Zuidelijke (E) Hallen betreft ;

-De eigenaar, de Regie der Gebouwen is bezorgd om de bescherming van het geheel van de gebouwen, wat de verwezenlijking van nieuwe museumkundige presentaties zou kunnen verhinderen ;

-De bescherming als geheel van de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis en van het Museum van het

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING
KANSELARIJ
VERSLAGENHEID VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPPECOMMISSIE

Musées repris en totalité (les bâtiments compris entre l'« Aile de l'Antiquité » et l'avenue des Nerviens, la cour intérieure dite « Jardin japonais » et la cour entourée des reconstitutions du cloître dit « de l'abbaye de Cluny » gothique et de la chapelle de Nassau) ;

Considérant que ces observations peuvent être rencontrées comme suit :

-La description du Musée de l'Armée est revue en tenant compte des remarques du propriétaire en ce qui concerne les précisions historiques et techniques ;

-Le classement des biens dans leur totalité ne met nullement en cause la possibilité de réaliser des aménagements intérieurs, pour autant que soient respectés la cohérence spatiale et structurelle de ces biens ainsi que les éléments qui participent à leur intérêt patrimonial ;

-Les espaces des Musées dont l'intérêt est remis en cause (les bâtiments compris entre l'« Aile de l'Antiquité » et l'avenue des Nerviens, la cour intérieure dite « Jardin japonais » et la cour entourée des reconstitutions du cloître dit « de l'abbaye de Cluny » gothique et de la chapelle de Nassau) présentent de réelles qualités patrimoniales dans la mesure où ils conservent un ensemble décoratif remarquable et, faisant partie intégrante de la conception originelle des bâtiments, ils participent à leur cohérence architecturale et fonctionnelle ;

Vu l'avis de la Commission royale des Monuments et des Sites émis le 5 novembre 2003 ;

Sur la proposition du Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et du Secrétaire d'Etat chargé des Monuments et Sites,

Arrête :

Article 1er. Sont classées comme ensemble :

- la totalité de la « Halle Bordiau » (A), de la Halle Nord (B), de l'aile de liaison (C) et des extensions vers l'avenue de la Renaissance (D) formant le Musée Royal de l'Armée et d'Histoire Militaire,

- la totalité de la Halle Sud (E) abritant l'Autoworld,

- les façades et toitures du Pavillon de R. Pottemans et Ch. Malcause (F) et la totalité

Leger wordt betwist wegens de mindere erfgoedwaarde van sommige delen van de Musea in hun geheel (de gebouwen gelegen tussen de "Vleugel van de Oudheid" en de Nerviërslaan, de zogenaamde "Japanse Tuin" -binnenplaats en de binnenplaats die omringd is door de reconstructies van de kloostergang "de Cluny-abdij" en van de Nassaukapel) ;

Overwegende dat deze opmerkingen als volgt kunnen tegemoet gekomen worden :

Rekening houdend met de opmerkingen van de eigenaar, wordt de beschrijving van het Museum van het Leger herzien inzake historische en technische preciseringen ;

De bescherming van het goed als geheel neemt de mogelijkheid helemaal niet weg om binneninrichtingen uit te voeren voor zover de ruimtelijke en structurele samenhang, alsmede de elementen die tot hun patrimoniale waarde bijdragen, gerespecteerd worden ;

De ruimtes van de Musea waarvan het belang betwist wordt (de gebouwen tussen de "Vleugel van de Oudheid" en de Nerviërslaan, de zogenaamde "Japanse Tuin"-binnenplaats en de binnenplaats die door de herconstructies van de kloostergang "de Cluny-abdij" en door de Nassaukapel omringd is, vertonen werkelijke patrimoniale kwaliteiten die een opvallend decoratief geheel behouden. Als integrerend deel van het oorspronkelijk ontwerp van de gebouwen, dragen ze bij tot hun architecturale en functionele samenhang ;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen op 5 november 2003 ;

Op de voordracht van de Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en van de Staatssecretaris belast met Monumenten en Landschappen,

Besluit :

Artikel 1. Worden beschermd als geheel van :

-de totaliteit van de "Halle Bordiau" (A), de Noordelijke Hal (B), de verbindingsvleugel (C) en de uitbreidingen, richting Renaissancelaan (D) die samen het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis vormen,

-de totaliteit van de Zuidelijke Hal (E) ingenomen door het Autoworld,

-de gevels en de bedakingen van het

GOUVERNEMENT DE LA RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE • COLLÈGE RÉUNI DE LA COMMISSION COMMUNAUTAIRE COMMUNE • CHANCELLERIE

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING • VERENIGDE COLLEGE VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE • KANSELARIJ

de l'ensemble des bâtiments vers l'avenue des Nerviens (G) formant les Musées Royaux d'Art et d'Histoire,

sis Parc du Cinquantenaire 1A, 2, 13, 9, 10, 10A, 12 à Bruxelles, en raison de leur intérêt historique, artistique et technique précisé dans l'annexe I du présent arrêté ; connus au cadastre de Bruxelles, 6e division, section F, 6e feuille, parcelle n°386 z 2 (partie).

La délimitation de l'ensemble est reprise sur le plan figurant à l'annexe II du présent arrêté.

Art. 2. La zone de protection relative à l'ensemble décrit dans l'article 1er comprend l'ensemble des parcelles et des voiries ainsi que les parties de parcelles et de voiries reprises dans le périmètre délimité sur le plan figurant à l'annexe II du présent arrêté.

Art. 3. Le ministre qui a les monuments et sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Bruxelles, 22 AVR. 2004

Pour le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Rénovation Urbaine et de la Recherche Scientifique,

Jacques SIMONET

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-Capitale, chargé de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites et du Transport rémunéré des Personnes,

Willem DRAPS

Malcause (F) en van de totaliteit van het geheel der gebouwen richting Nerviërslaan (G) die samen de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis vormen,

gelegen Jubelpark 1A, 2, 13, 9, 10, 10A, 12 te Brussel, vanwege hun historische, artistieke en technische waarde zoals nader bepaald in bijlage I van dit besluit ; bekend ten kadaster te Brussel, 6de afdeling, sectie F, 6de blad, perceel nr. 386 z 2 (deel).

De afbakening van het geheel wordt aangeduid op het plan gevoegd in bijlage II bij dit besluit.

Art. 2. De vrijwaringszone met betrekking tot het in artikel 1 vermelde geheel omvat het geheel van de percelen en de wegen, alsook gedeelten van de percelen en de wegen opgenomen in de omtrek zoals afgebakend op het plan in bijlage II van dit besluit.

Art. 3. De minister bevoegd voor de monumenten en landschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 22 AVR. 2004

Voor de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

De Staatssecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen,

GOUVERNEMENT DE LA RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE • CHANCELLERIE • VOOR EENSLUIDEND AFSCHRIFT

Copie certifiée conforme
10 MAI 2004
Voor eensluidend afschrift

CHANCELLERIE
Gilles CLAEBOUT
KANSELARIJ

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING • KANSELARIJ • COLLEGE VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENSTEN

La façade fut construite en 1906 d'après les plans de Gédéon Bordiau. A l'arrière, on établit progressivement la nouvelle jonction (avec rotonde) entre l'ancien pavillon de Bordiau – aujourd'hui remplacé par celui de Puttemans et Malcause - et l'avenue. Le nouveau bâtiment est achevé en 1914 et inauguré en 1922.

Ce bâtiment présente une façade sobre en pierre blanche d'inspiration classique, précédée d'une terrasse qui s'étale en largeur sur un haut soubassement à bossages irréguliers en pierre bleue. Un imposant escalier conduit à l'entrée principale marquée par des colonnes supportant un entablement, également en pierre bleue. De part et d'autre de l'entrée, les murs sont percés de baies rectangulaires surmontées d'un fronton. La façade est enfin couronnée d'un entablement surmonté d'une balustrade. Une inscription latine, apposée en 1930, indique « Artes odit nemo nisi ignarius. Historia gloriam majorum colit. Artibus ».

Cette façade se prolonge sur la droite d'une rotonde qui la relie à une seconde façade faisant retour vers l'avenue des Nerviens. Cette rotonde circulaire, d'inspiration classique, est formée d'un haut soubassement supportant deux niveaux de péristyles et un dôme sommé d'une sculpture dorée.

L'entrée principale donne, à l'intérieur, sur une rotonde (accueil) à partir de laquelle se distribuent les espaces intérieurs. La rotonde, soigneusement ornée d'un vocabulaire d'inspiration classique, se développe sur deux niveaux (colonnades+galerie) et est surmontée d'une coupole percée de larges baies semi-circulaires alternant avec des baies plus petites et surbaissées ; les châssis sont en acier.

A gauche, le « Museum shop » est un espace rectangulaire comprenant un niveau de galerie bordée de colonnes reliées par une balustrade et éclairé d'une toiture plate en verre. Les éléments décoratifs sont d'inspiration classique. L'espace suivant, qui assure la transition avec le pavillon de Puttemans et Malcause, est éclairé par une magnifique coupole en verre à motifs décoratifs d'inspiration Art déco. Un superbe escalier à deux volées, dont la cage est ornée d'une peinture murale, donne accès au niveau supérieur.

Vers la droite, un espace rectangulaire couvert d'une toiture en verre sur charpente métallique et comprenant un niveau de galerie précédée d'une balustrade et supportée par des colonnettes en fonte. Cet espace permet d'accéder à diverses salles d'exposition dont la salle de conférence qui occupe le rez-de-chaussée de la rotonde se trouvant en façade avant. Au-dessus de cette salle de conférence se trouve une bibliothèque qui conserve un ancien mobilier et dont les réserves occupent les deux niveaux supérieurs, reliés par un escalier colimaçon métallique.

Derrière cette distribution d'espaces en façade avant, les salles d'expositions proprement dites se développent sur les trois niveaux d'ailes rectangulaires qui s'organisent autour de trois cours intérieures (la cour centrale étant couverte).

Autour de la première de ces cours, appelée « Jardin Japonais », les salles sont très décorées (plafond moulurés, certaines baies ornées de vitraux) et accessibles par des cages d'escalier, l'une ornée d'un haut relief, l'autre de vitraux. Des lanterneaux, des coupoles de verre ornées de motifs d'inspiration Art déco, participent à l'éclairage des salles et des espaces de transition.

La cour centrale, couverte d'un toit pyramidal, accueille les expositions temporaires ; en-dessous se trouvent un auditorium et une salle d'exposition où se dressent des colonnes en pierre bleue.

La troisième cour, à ciel ouvert, est entourée sur trois de ses côtés d'une reconstitution d'un cloître gothique (cloître dit « de l'abbaye de Cluny »), le quatrième étant une reconstitution de la chapelle de Nassau. Au-dessus du cloître se trouvent de nouvelles salles d'expositions, plus simplement ornées et pour certaines éclairées par des toitures en verre.

Les bâtiments sont entièrement couverts de charpentes en béton armé.

Les sous-sols, couverts de plafond en béton armé, servent actuellement de dépôts ou de réserves.

Intérêt présenté par les biens selon les critères définis à l'article 2, 1° de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier :

Intérêt historique :

Gédéon Bordiau (1832-1904) plante les grandes lignes du décor du Cinquantenaire en rase campagne, sur l'ancien Champ des Manœuvres du Plateau de Linthout. Le site fut choisi pour accueillir l'Exposition

CHANCELLERIE

nationale des produits de l'art et de l'industrie belges qui allait marquer, en 1880, les fêtes commémoratives du 50ème anniversaire de la Nation. La concrétisation du site devait être rapide en raison de la proximité de l'événement.

Bordiau élabore son projet en marge du plan de transformation du quartier Nord-Est de Bruxelles dont il est également l'auteur. Ce quartier faisait partie des nouveaux quartiers à réaliser aux quatre points cardinaux de l'agglomération bruxelloise, selon les plans d'extension et d'embellissement projeté en 1866 par l'inspecteur voyer Victor Besme.

Dès l'origine, Bordiau donne au projet une dimension urbanistique car le futur palais de l'exposition - et son arcade comme point focal - devait constituer un jalon dans la grande séquence urbanistique partant du parc du Palais Royal et aboutissant au Château de Tervueren. Le Cinquantenaire, autour duquel se développera le quartier Nord-Est, ponctue ainsi les perspective de la rue de la Loi et de l'avenue de Tervueren (réalisée en 1897 à l'occasion de l'Exposition Internationale).

Outre cet intérêt urbanistique, le Cinquantenaire présente un intérêt historique lié aux expositions internationales et universelles qui s'y succédèrent, et donc lié à la signification symbolique très forte que les architectes ont imprimé à l'ensemble.

Le palais que doit concevoir Bordiau pour l'Exposition Nationale est un programme directement délibéré par le roi Léopold II. Donner une image prestigieuse et monumentale à l'édifice s'impose donc afin de suggérer l'autorité royale. Par ailleurs, l'Exposition se veut le reflet du dynamisme des secteurs du commerce et de l'industrie de la Belgique et doit refléter, à ce titre, la prospérité de la bourgeoisie dirigeante de l'époque.

Pour répondre à ces exigences, G. Bordiau dessine les plans d'un vaste palais inspiré, dans sa conception architecturale, du Palais de Longchamps à Marseilles (1862-1869) de l'architecte H.-J. Esperandieu (1829-1874). Lors de l'inauguration, seuls deux pavillons d'exposition (les pavillons latéraux dont seul celui situé au nord subsiste aujourd'hui) et le soubassement des colonnades et de l'arcade sont achevés, le reste n'est que décor en bois et en staff.

En 1888 le site, qui prend alors le nom de Parc et Palais du Cinquantenaire, accueille l'Exposition du Concours International des Sciences et de l'Industrie. Bordiau dessine pour l'occasion des halles provisoires et, dans la cour d'honneur, le « Hall international des Machines » qui sera ensuite détruit. Le parc est aménagé et atteint alors sa superficie définitive.

En 1897, le Cinquantenaire accueille l'Exposition Internationale. Pour ce faire, et suivant le projet de G. Bordiau, on construit du côté de l'avenue de Tervueren une nouvelle halle appelée « Galerie des Machines ». A l'issue de l'événement, on démonte la partie centrale de la halle pour dégager la perspective vers la campagne. L'arcade centrale n'est toujours pas achevée.

Bordiau meurt en 1904. Sur proposition du Roi, Charles Girault reprend en charge l'exécution des travaux. L'architecte français décide de modifier le projet d'arche unique de Bordiau en triple arcade. La construction de celle-ci est achevée en 1905, pour le 75e anniversaire de la Belgique. Après l'exposition Léopold II fait remarquer que la perspective de l'avenue de Tervueren n'est pas parfaite, les halls de 1897 apparaissant dans les arcs latéraux. Girault fait démolir trois travées à chacune des halles et dote les structures rabotées d'un nouveau pignon à portique, plus conforme au style de l'arcade (1909-1910).

Entre 1905 et 1930, le site accueille les foires commerciales et les fêtes périodiques de l'aérostat, de l'automobile, du cycle et du sport. Le parc, inséré dans un quartier dont l'urbanisation a largement dépassé ses limites, n'offre plus assez d'espace pour les foires commerciales. La fête se déplace au Heysel.

L'esplanade du Cinquantenaire devient dès lors un centre de musées accueillant d'abord les collections des Musées royaux d'art et d'histoire, puis le Musée des Echanges (futur atelier de moulages) ; le Musée de l'Armée s'installe en 1923 et sa section de l'air et de l'espace en 1970 et, en 1986, on inaugure l'Autoworld dans la grande halle sud.

Intérêt esthétique et technique :

Jusqu'en 1935 les expositions nationales et universelles à la gloire de la production commerciale et industrielle belge seront organisées au Cinquantenaire, rythmant ainsi la construction progressive du site. Deux architectes se succèderont : Gédéon Bordiau d'abord, ensuite Charles Girault (1851-1932) qui élève la triple arcade et les portiques de l'esplanade du côté de l'avenue de Tervueren (1904-1910).

CHANCELLERIE

Gédéon Bordiau (1832-1904) fit ses études d'architecture à l'Académie des Beaux-Arts de Bruxelles entre 1847 et 1854. Elève et collaborateur de l'architecte Joseph Poelaert, il participa à ce titre à la réalisation à Bruxelles de l'église Sainte-Catherine, du Palais de Justice et de la Colonne du Congrès.

Le nom de Bordiau est surtout lié aux transformations du quartier Nord-Est de Bruxelles (1875) et aux constructions du parc du Cinquantenaire où il organise les expositions en 1880, 1888 et 1897. Son oeuvre, essentiellement monumentale, se caractérise par la primauté de la masse sur le détail et un style inspiré de l'antique.

A l'époque où Léopold II fait appel à Charles Girault (1851-1932), celui-ci vient d'achever le Petit Palais (1897-1900) à Paris, construit à l'occasion de l'Exposition Universelle de 1900 pour accueillir l'exposition rétrospective des beaux-arts et des arts décoratifs. Girault était en vogue à l'époque et son style néoclassique correspondait tout à fait aux goûts du Roi qui lui confia également la commande du Musée de Tervueren et divers travaux à Laeken et Ostende.

Les halles que conçoit Bordiau en 1880 et 1897, s'inscrivent dans la lignée des palais construits à l'occasion des expositions universelles et internationales qui rythmeront la vie des nations industrialisées jusqu'en 1900.

A cette époque, l'industrie belge est en pleine expansion. Les palais de l'Exposition Nationale de 1880 se devaient d'être un lieu de prestige à l'image du dynamisme et de la prospérité de la bourgeoisie dirigeante de l'époque. Nés d'un programme commandé par Léopold II, ils devaient également représenter l'autorité royale. De cette symbolique forte est né un ensemble architectural monumental inspiré des principes de l'architecture classique.

Le pavillon que l'on conserve de 1880, construit sur base des progrès technologiques du 19e siècle (grandes portées et charpentes métalliques, toitures de verre), reste ainsi fortement marqué par le classicisme. Le bâtiment ne traduit pas visuellement, de manière immédiate du moins, les qualités architecturales du fer. Il reste, au contraire, subordonné à la composition académique des murs de façade et à l'emploi de procédés traditionnels, Bordiau préférant mêler aux structures en métal un matériau noble, la pierre. Cette architecture, où se conjuguent dans un programme éclectique historicisme et nouveauté technique, est un exemple exceptionnel en Belgique.

Du côté de l'avenue de Tervueren, les halles nord et sud (Exposition Universelle de 1897) s'inscrivent d'avantage dans la nouvelle architecture née des progrès de l'industrie du 19e siècle. Ces constructions métalliques déclinent leur typologie de leurs matériaux, le mélange du fer et du verre devenant cette fois un style à part entière. Elles rappellent le Cristal Palace de Londres (arch. Joseph Paxton), construit en 1851 à l'occasion de la première Exposition Universelle.

Seuls les portiques de façade que réalisa Girault quelques années plus tard sont d'allure académique, assurant ainsi une liaison plus harmonieuse avec l'arcade centrale.

Dès 1888, Bordiau développe le concept de musée total et projette, au-delà des bâtiments existants, un cadre majestueux pour présenter en un seul lieu tout le savoir de la nation.

Au décès de Bordiau, le chantier est repris par son collaborateur Léopold Piron, qui réalise les plans définitifs des Musées Royaux d'Art et d'Histoire.

De ce projet sort en 1910 l'aile éclectique à tendance néoclassique vers l'avenue des Nerviens. Ce bâtiment dépasse la notion de halle d'exposition pour manifestations éphémères pour prendre l'allure d'un musée.

L'ensemble des espaces du Musée conserve une décoration particulièrement soignée et de belle qualité, mêlant les tendances de l'architecture classique à celles du style Art déco, alors en vogue (vitraux colorés, des hautes reliefs dont les sujets s'inspirent des thèmes des collections du musée (art chinois, oriental, etc.). Les intéressantes reconstitutions historiques du cloître gothique et de l'ancienne chapelle de Nassau sont également de remarquables réalisations qui participent, de manière didactique, à la mise en valeur des collections.

Le Cinquantenaire, dont la magnificence fut à l'image de la richesse d'une jeune nation moderne, fait partie des grandes réalisations que le roi Léopold II fit construire pour la capitale. Il s'agit d'un ensemble patrimonial dont l'histoire, liée à celle de la Belgique, et les intérêts esthétique et technique remarquables en font un élément majeur du patrimoine bruxellois.

GOUVERNEMENT DE LA RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE
COLLÈGE RÉUNI DE LA COMMISSION COMMUNAUTAIRE COMMUNE
CHANCELLERIE

Bibliographie :

Cl. Deltour-Levie et Y. Hanosset, *Le Cinquantenaire et son site*, Bruxelles Ville d'Art et d'Histoire (coll.), n°1, Bruxelles, 1993 ; *Le Cinquantenaire, Chronique d'un parc, 1880-1980,* Journal de l'exposition organisée par la Fondation Roi Baudouin : « 1980 : 150ème anniversaire de la Belgique » à Bruxelles, 7 juillet-3 août 1980 ; *Le Musée Royal de l'Armée. Het Koninklijke Legermuseum*, Ministère des Travaux Publics. Régie des bâtiments, Bruxelles, 1987 ; *Bruxelles. La Halle Bordiau. Projet des aménagements : ontwerp voor herinrichting. Gestaltungsprojekt. Projet of furnisching, 1914-1918/1939-1945*, (Bruxelles), (1992); Jos Vandenbreeden, « Le centenaire du Cinquantenaire. Le Palais des Arts industriels de G. Bordiau », dans : *Bulletin du Crédit Communal de Belgique*, 34e année, n°134, 1980, pp. 231-260.

Vu pour être annexé à l'arrêté du 22 AVR. 2004

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Rénovation Urbaine et de la Recherche Scientifique,

Jacques SIMONET

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-Capitale chargé de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites et du Transport rémunéré des personnes,

Willem DRAPS

Copie certifiée conforme
10 MAI 2004
Voor eensluidend afschrift

CHANCELLERIE
Gilles CLAEREBOUT
KANSELARIJ

GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE • COLLEGE REUNI DE LA COMMISSION COMMUNAUTAIRE COMMUNE •
CHANCELLERIE

De "Bordiau-Halle" wordt thans door het Koninklijk Legermuseum in gebruik genomen en werd van 1984 tot 1987 gerestaureerd. De bestaande binnenophoging wordt door een ondergronds niveau vervangen dat geen druk meer uitoefent op de buitenmuur, een gelijkvloerse en twee tussenverdiepingen worden er ook ingericht om aan de huidige bestemming te beantwoorden.

Deze hal is verbonden met drie gebogen parallelle galerijen die met een metalen structuur met glazen dak overdekt zijn (C) Deze galerij loopt uit op een gevelmuur die de centrale arcade van Girault verbindt met de Noordelijke Halle, een immens gebouw met industrieel karakter. Daar bevindt zich de hoofdingang van het Legermuseum.

De Noordelijke Halle (B) (thans ingenomen door de "Luchtafdeling" van het Legermuseum) vormde oorspronkelijk, samen met de op de esplanade recht tegenover liggende Zuidelijke Halle (E), één enkele hal ("Machinegalerij"). Momenteel is de Zuidelijke Halle voornamelijk voor Autoworld bestemd maar de afgietselwerkplaats van het Koninklijk Museum voor Kunst en Geschiedenis is er ondergebracht. Ter gelegenheid van de Internationale Tentoonstelling van 1897 en zeer waarschijnlijk naar de plannen van G. Bordiau, werd deze unieke hal door de Luikse firma Cockerill gebouwd. Het centraal gedeelte werd rond 1900 gedemonteerd, toen de tentoonstelling voorbij was.

De typologie van deze twee hallen kadert met de trend van de voornaamste wereldtentoonstellinggebouwen: Het gaat om grote schepen met glazen dak dat door een metalen structuur ondersteund wordt. Deze structuur bestaat uit een kapgebint dat samengesteld is uit twee half cirkelvormige afgeplatte korfbogen die op de bodem steunen. Er zijn geen tussenpijlers. Aan de buitenkant bevinden zich zijgalerijen die de vorm aannemen van afdaken ter ondersteuning van de hele structuur.

De hoofdgevels van de twee industriële gebouwen uit 1909 zijn naar de esplanade, kant Tervurenlaan, gericht. Zij zijn het werk van G. Girault. Een klassiek portaal in blauwe steen ondersteunt hun ijzeren en glazen puntgevel van industriële aard. Deze portalen bestaan uit een reeks dubbele zuilen die een met vakken versierd tafelment ondersteunen.

Gebouwen met interessante structuren liggen rondom twee binnenplaatsen van het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium, richting Renaissancelaan (D).

Aan de kant van de gebogen galerij (C) en langs de Noordelijke Halle uit 1897 bevindt zich een kleine driehoekige binnenplaats. Twee rechthoekige met een glazen dak bedekte gebouwen zijn in L-vorm langs deze binnenplaats opgericht. De muren zijn gewone vulwanden. Over de hele lengte naar het westen en naast deze L-vormige gebouwen bevindt zich een gebouwenblok "Dienstingang". Dit gebouw heeft geen historische of artistieke waarde.

Tussen deze L-gebouwen en de Noordelijke Halle bevindt zich een rechthoekige binnenplaats mat metalen afdaken die de vorm van een overdekte galerij aannemen. Een vierde gebouw omringt deze binnenplaats en vormt een interessante hal met industrieel karakter (metalen draagstructuur). Deze ruimte is momenteel afgedankt.

De Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis :

Verscheidene gebouwen worden op de site van het Jubelpark in gebruik genomen door de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis (F) en (G).

In het zuidelijk paviljoen (F) is de afdeling "Oudheid" ondergebracht. Het werd naar de plannen (1956) van de architecten Robert Puttemans en Charles Malcause gebouwd en werd in 1958 volledig afgewerkt ter gelegenheid van de verfraaiing van Brussel voor de Wereldtentoonstelling. Dit paviljoen vervangt een hal die met de "Bordiau-Halle"- identiek was en die in 1946 door brand vernield werd.

Dit paviljoen is 80 meter lang, 50 breed en 25 hoog. Het ligt op de rooilijn van het oud gebouw en het volume ervan stemt ermee overeen. Kleur en materiaal (blauwe steen voor de onderbouw, witte steen voor de rest) zijn identiek. Het heeft een classicistisch uitzicht, in harmonie met de zuilengang, die het paviljoen met de centrale arcade verbindt.

Dit paviljoen is met een reeks gebouwen verbonden die zich in de breedte richting Nerviërslaan uitstrekken (G) (waar niet-Europese kunstverzamelingen, Europese sierkunsten en nationale archeologie te zien zijn). Dit geheel werd naar de plannen van de architecten Gédéon Bordiau en Léopold Pron tussen 1901 en 1912, en tussen 1924 en 1930 opgericht.

KANSELARIJ

De gevel werd in 1906 naar de plannen van Gédéon Bordiau opgetrokken. Achteraan werd geleidelijk aan het vroeger paviljoen van Bordiau - thans vervangen door het paviljoen van Puttemans en Malcause - via een rotonde met de laan verbonden. Het nieuw gebouw werd in 1914 voltooid en in 1922 ingehuldigd.

Dit gebouw is door een sobere klassieke gevel in witte steen gekenmerkt en een terras langs een hoge onderbouw in blauwe steen met onregelmatige uitsteeksels leidt er naartoe. Een opmerkelijke trap leidt naar de hoofdingang met zuilen die een tafelment in blauwe steen ondersteunen. Aan weerszijden van de ingang zijn rechthoekige vensters met fronton in de muren aangebracht. De bovenrand van de gevel is gekenmerkt door een tafelment met balustrade. In 1930 werd er een Latijns opschrift aangebracht " Artes odit neme nisi ignarius. Historia gloriam majorum colit. Artibus."

Deze gevel loopt rechts verder uit op een rotonde waar ze met een tweede gevel verbonden wordt, deze gevel terug leidt naar de Nerviërslaan. De cirkelvormige rotonde in klassieke stijl neemt de vorm aan van een hoge onderbouw. Deze onderbouw ondersteunt twee boven elkaar geplaatste zuilengalerijen en een koepel waarop een verguld beeldhouwwerk staat.

De hoofdingang geeft van binnen uit op een rotonde (receptie) met verscheidene binnenruimten eromheen. De rotonde is zorgvuldig versierd met klassieke opschriften en bestaat uit twee verdiepingen (zuilengangen + galerij). In de koepel wisselen brede halfcirkelvormige vensters met kleinere ingebogen vensters af. Het lijstwerk is in staal uitgevoerd.

Links bevindt zich de "Museum shop", een rechthoekige ruimte die via een balustrade met een zuilengalerij verbonden wordt. Een glazen plat dak verlicht deze ruimte. De versiering is klassiek. De "Museum shop" geeft uit op een overgangsruimte met het paviljoen van Puttemans en Malcause: deze ruimte is verlicht door een prachtige glazen koepel met versieringen in " art déco" stijl. Via een fraaie trap met twee armen waarvan de trapzaal versierd is met wandschilderingen, komt men op de bovenverdieping.

Rechts bevindt zich een rechthoekige ruimte met glazen dak op metaalgebint. Een balustrade leidt naar een galerij die door gietijzeren zuiltjes ondersteund wordt. Deze ruimte geeft uit op verschillende tentoonstellingsruimtes, waaronder een vergaderzaal op de benedenverdieping van de rotonde in de voorgevel. Boven deze vergaderzaal bevindt zich de bibliotheek waar oud meubilair bewaard wordt en waarvan het magazijn de twee bovenste niveaus inneemt via een metalen wenteltrap.

Achter deze ingedeelde in de voorgevel ruimte, spreiden zich de eigenlijke tentoonstellingszalen uit over de drie niveaus van de rechthoekige vleugels rondom de drie binnenplaatsen (de centrale binnenplaats is overdekt).

Rondom deze eerste binnenplaats, "Japanse tuin" genaamd, zijn de zalen uiterst versierd (van lijsten voorziene plafonds, met glasramen versierde vensters) en toegankelijk via trapzalen, de ene met een uitspringend reliëf, de andere versierd met een glas-in-loodraam. Dekramen, glazen koepels met art déco motieven dragen bij tôt de verlichting van zalen en van overgangsruimten.

De met een piramidale bedaking overdekte centrale binnenplaats is bestemd voor tijdelijke tentoonstellingen; eronder bevinden zich een auditorium en een tentoonstellingszaal met zuilen in blauwe steen.

Het derde niet-overdekte binnenplein is langs drie kanten omringd door een reconstructie van een kloostergang (de zogenaamde de de Cluny-abdij), het vierde is een reconstructie van de oude Nassaukapel. Boven de kloostergang bevinden zich nieuwe tentoonstellingszalen, die eenvoudiger versierd zijn en waarvan sommige door glazen daken verlicht worden.

De gebouwen zijn volledig bedekt met gebinten in gewapend beton.

De met gewapend beton overdekte kelderverdiepingen worden momenteel als opslagplaats of als reserve gebruikt.

Waarde van het goed volgens de criteria die bepaald zijn bij artikel 2, 1° van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed :

Historisch belang:

Gédéon Bordiau (1832-1904) is de ontwerper van de grote lijnen van het Jubelpark: het oud Oefenveld, gelegen op de hoogvlakte van Linthout. De site werd gekozen om er de nationale Tentoonstelling van de Belgische kunst- en industrieproducten te houden. Met deze tentoonstelling werd in 1880 het vijftigjarig bestaan van de Natie gevierd. De site moest snel worden opgericht omwille van de nadering van het evenement.

Bordiau maakt dit ontwerp naast het plan voor het ombouwen van de Brusselse Noord-Oostwijk, waarvan hij ook de ontwerper is. Deze wijk maakte deel uit van de nieuwe wijken die ingericht moesten worden op de vier windhoeken van de Brusselse agglomeratie naar de uitbreidings- en de verfraaiingsplannen die in 1866 door rooimeester-inspecteur Victor Besme ontworpen werden.

Vanaf het begin gaf Bordiau een stedenbouwkundige dimensie aan het project, want het toekomstig tentoonstellingspaleis – met zijn arcade als brandpunt – moest beschouwd worden als een mijlpaal in de grote stedenbouwkundige sequentie, die van het park van het Koninklijk Paleis vertrok en op het Kasteel van Tervuren eindigde. Het Jubelpark, waaromheen de Noord-Oostwijk zich gaat ontwikkelen, structureert aldus het perspectief van de Wetstraat en de Tervurenlaan (werd in 1897 aangelegd ter gelegenheid van de Wereldtentoonstelling).

Buiten dit stedenbouwkundig belang, heeft het Jubelpark een historisch belang, dat gebonden is aan de opeenvolgende internationale en wereldtentoonstellingen, en dus ook aan de krachtige symboliek die de architecten aan het geheel hebben willen geven.

Het paleis, dat Bordiau voor de Nationale Tentoonstelling ontwerpen moet, maakt deel uit van het rechtstreeks door koning Leopold II bedacht programma. De uitstraling van een prestigieus en monumentaal imago van het gebouw is dus vereist om het koninklijk gezag te suggereren. Overigens streeft de Tentoonstelling ernaar het dynamisme van de Belgische handels- en nijverheidssectoren en de welvaart van de aan de macht zijnde burgerklasse te weerspiegelen.

Om aan deze vereisten te voldoen tekent G. Bordiau de plannen van een ruim paleis dat architectonisch geïnspireerd is door het " Palais de Longchamps" te Marseille (1862-1869) van architect H.-J. Esperandieu (1829-1874). Bij de inhuldiging waren enkel twee tentoonstellingspaviljoenen (de zijpaviljoenen, waarvan enkel het noordelijke thans overblijft) en de onderbouw van de zuilengangen en de arcade zijn voltooid, de rest is enkel decor in hout en staf.

In 1888 wordt op de site, voortaan Park en Paleis van het Jubelpark genaamd, de tentoonstelling van het "Concours International des Sciences et de l'Industrie" gehouden. Bordiau tekent de voorlopige hallen en op het ereplein, de "Hall international des machines" die naderhand gesloopt zal worden. Het park wordt ingericht en heeft dan zijn definitieve oppervlakte.

In 1897 wordt in het Jubelpark de Internationale Tentoonstelling gehouden. Daarom bouwt men een nieuwe hal, de "Galerie des Machines" genoemd. Op het einde van dit evenement wordt het centrale gedeelte van de hal gedemonteerd om het uitzicht op het plattelland vrij te maken. De centrale arcade is nog steeds niet voltooid.

Bordiau sterft in 1904. Op voorstel van de Koning, gaat Charles Girault verder met de uitvoering van de werken. De Franse architect beslist het project van een enige boog van Bordiau te veranderen in een drievoudige arcade. De bouw ervan is in 1905 voor het vijfenzeventigjarig bestaan van België beëindigd. Na de tentoonstelling doet Leopold II opmerken dat het uitzicht op de Tervurenlaan niet perfect is: de hallen uit 1897 zijn zichtbaar in de zijbogen. Girault laat drie traveeën van elke hal slopen en de ingekorte structuren worden met een nieuwe puntgevel met portiek uitgerust Deze gevel komt meer overeen met de stijl van de arcade (1909-1910).

Tussen 1905 en 1930 vinden op de site handelsbeurzen en periodieke feesten van de aërostaat, van de automobiel, van de fiets en van de sport plaats. Het park dat gelegen is in een wijk waarvan de verstedelijking zijn perimeter ruim heeft overschreden, biedt geen ruimte meer voor handelsbeurzen. Zo worden deze feesten naar de Heizel verplaatst.

De esplanade van het Jubelpark wordt dan een museacentrum: eerst komen er de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis, daarna het "Musée des Echanges" (de toekomstige afgietselplaats). In 1923 wordt het Legermuseum erin ondergebracht met later in 1970 zijn sectie Lucht- en Ruimtevaart. In 1986 wordt Autoworld ingehuldigd in de grote zuidelijke hal.

KANSELARIJ

Esthetisch en technisch belang:

Tot in 1935 worden nationale en wereldtentoonstellingen tot glorie van de Belgische handels-en nijverheidsproductie georganiseerd in het Jubelpark. Ze ritmeren aldus de geleidelijke oprichting van de site. Twee architecten volgen mekaar op: eerst Gédéon Bordiau, nadien Charles Girault (1851-1932) die de drievoudige arcade en de portieken van de esplanade, richting Tervurenlaan (1904-1910) bouwt.

Gédéon Bordiau (1832-1904) studeerde architectuur aan de Brusselse Academie voor Schone Kunsten van 1847 tot 1854. Hij was een leerling en medewerker van architect Joseph Poelaert. In deze hoedanigheid werkte hij mee aan de bouw van de Sint-Catharinakerk, van het Justitiepaleis en van de Congreskolom.

De naam Bordiau is vooral verbonden aan de wijzigingen van de Brusselse noordoostelijke wijk (1875) en aan de gebouwen van het Jubelpark, waar hij de tentoonstellingen van 1880, 1888 en 1897 organiseert. Zijn hoofdzakelijk monumentaal werk is gekenmerkt door de overheersing van de massa op het detail en door een classicistische stijl.

Op het moment dat Leopold II een beroep doet op Charles Girault (1851-1932), heeft hij net het Petit Palais (1897-1900) in Parijs voltooid. Dit paleis werd opgetrokken ter gelegenheid van de Wereldtentoonstelling van 1900 om er de retrospectieve tentoonstelling van beeldende en decoratieve kunsten in onder te brengen. In deze periode werd Girault zeer gevraagd en zijn neoclassicistische stijl viel helemaal in de smaak van de Koning die hem ook het ontwerp van het museum van Tervuren en van verschillende werken in zijn residenties te Laken en Oostende heeft toevertrouwd.

De hallen die door Bordiau in 1880 en 1897 zijn ontworpen, sluiten mooi aan bij de stijl van de paleizen die toen opgetrokken werden ter gelegenheid van internationale en wereldtentoonstellingen die tot in 1900 het leven van de geïndustrialiseerde naties ritmeren.

In deze periode is de Belgische industrie in volle bloei. De paleizen van de Nationale Tentoonstelling uit 1880 dienen een prestigeplaats en een symbool te worden van het dynamisme en van de welvaart van de aan de macht zijnde burgerij. Deze paleizen zijn te danken aan een door Leopold II bedacht programma en dienen het koninklijke gezag te weerspiegelen. Uit deze zware symboliek is een architectonisch monumentaal classistisch geheel ontstaan.

Het paviljoen uit 1880 wordt opgericht volgens de begrippen van de technologische vooruitgang uit de 19de eeuw (grote overspanningen, metaalgebinten, glazen daken) en blijft heel classicistisch geïnspireerd. Visueel tenminste niet onmiddellijk, vallen de architectonische kenmerken van het ijzer niet op. In tegenstelling daarmee zijn de academische vormgeving van de gevelmuren en het gebruik van de traditionele procédés doorslaggevend. Bordiau geeft voorkeur aan het gebruik van edelmateriaal en -steen, die in metalen structuren ingewerkt zijn. Deze architectuur is in België een uitzonderlijk voorbeeld van een eclectisch programma waar historicisme en nieuwe technieken aangewend worden.

Richting Tervurenlaan passen de zuidelijke en de noordelijke hallen (Wereldtentoonstelling uit 1897) meer in het kader van de nieuwe architectuur die uit de industriële vooruitgang van de 19de eeuw voortvloeit. Deze metaalconstructies danken hun typologie aan hun materiaal, de combinatie van metaal en glas wordt een volwaardige stijl. Zij herinneren aan het Crystal Palace te Londen (arch. Joseph Paxton), dat in 1851 gebouwd werd ter gelegenheid van de eerste Wereldtentoonstelling.

Om de verbinding met de centrale arcade te harmoniseren werden slechts de gevelportalen die Girault enkele jaren later heeft ontworpen, in academische stijl uitgevoerd.

Vanaf 1888 vat Bordiau een museum als een geheel op. Naast de bestaande gebouwen streeft hij er naar de gebouwen op één enkele plaats in een majestueus kader op te richten om er de know-how van een natie te presenteren.

Bordiau sterft en zijn medewerker neemt de werken over. Hij tekent de definitieve plannen van de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis.

Uit dit ontwerp, richting Nerviërslaan, ontstaat in 1910 de eclectische vleugel die in neo-classicistische stijl opgericht is. Dit gebouw wordt niet langer als een hal voor tijdelijke tentoonstellingen beschouwd, maar groeit uit tot een museum.

Het geheel van de ruimtes van het Museum zijn in een bijzonder verzorgde en hoge kwaliteitsversiering uitgevoerd waarin de trends van de klassieke architectuur en van de toenmalige art-déco stijl gecombineerd worden (gekleurde glas-in-loodramen, verheven beeldhouwwerken waarvan de ontwerpen ontleend worden aan de thema's van de museumcollecties – Chinese, Oosterse Kunst, enz.) De

KANSELARIJ

interessante historische reconstructies van de gotieke kloostergang en de oude Nassaukapel zijn eveneens opmerkelijke realisaties die didactisch de nadruk op de waarde van de collecties leggen.

Het Jubelpark, waarvan de pracht de welvaart van een jonge en moderne natie uitstraalt, maakt deel uit van de grote realisaties van koning Leopold II in de hoofdstad. Nauw verbonden met de Belgische geschiedenis en met zijn opmerkelijk esthetisch en historisch belang vormt dit erfgoed een hoofdelement uit het Brussels patrimonium.

Bibliografie:

Cl. Deltour-Levie en Y. Hanosset, *Le Cinquantenaire et son site*, Bruxelles Ville d'Art et d'Histoire (coll.), nr.1, Brussel, 1993 ; *Le Cinquantenaire, Chronique d'un Parc*, 1880-1980, Journal de l'exposition organisée par la Fondation Roi Baudouin : « 1980, 150ème anniversaire de la Belgique » te Brussel, 7 juli-3 augustus 1980 ; *Het Koninklijk Legermuseum/ Le Musée Royal de l'Armée*, Ministerie van Openbare Werken, Regie der gebouwen, Brussel, 1987 ; Brussel, de Hal van Bordiau : ontwerp voor herinrichting. 1914-1918/1939-1945, (Brussel), (1992) ; Jos Vandenbreeden, « Le centenaire du Cinquantenaire. Le Palais des Arts industriels de G. Bordiau », in : *Bulletin du Crédit Communal de Belgique*, 34de jaargang, nr.. 134, 1980, p.. 231-260.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 22 AVR. 2004

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

Jacques SIMONET

De Staatsecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen

Willem DRAPS

Copie certifiée conforme
10 MAI 2004
Voor eensluidend afschrift

CHANCELLERIE
Gilles CLAERHOUT
KANSELARIJ

KANSELARIJ

ANNEXE II A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT PAR EXTENSION COMME ENSEMBLE LES BATIMENTS FORMANT LE MUSEE ROYAL DE L'ARMEE ET D'HISTOIRE MILITAIRE, L'AUTOWORLD ET LES MUSEES ROYAUX D'ART ET D'HISTOIRE SIS PARC DU CINQUANTENAIRE 1A, 2, 13, 9, 10, 10A, 12 A BRUXELLES

BIJLAGE II VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT UITBREIDING VAN DE BESCHERMING ALS GEHEEL VAN DE GEBOUWEN VAN HET KONINKLIJK MUSEUM VAN HET LEGER EN DE KRIJGSGESCHIEDENIS, HET AUTOWORLD EN DE KONINKLIJKE MUSEA VOOR KUNST EN GESCHIEDENIS GELEGEN JUBELPARK 1A, 2, 13, 9, 10, 10A, 12 TE BRUSSEL

DELIMITATION DE LA ZONE DE PROTECTION

AFBAKENING VAN DE VRIJWARINGSZONE

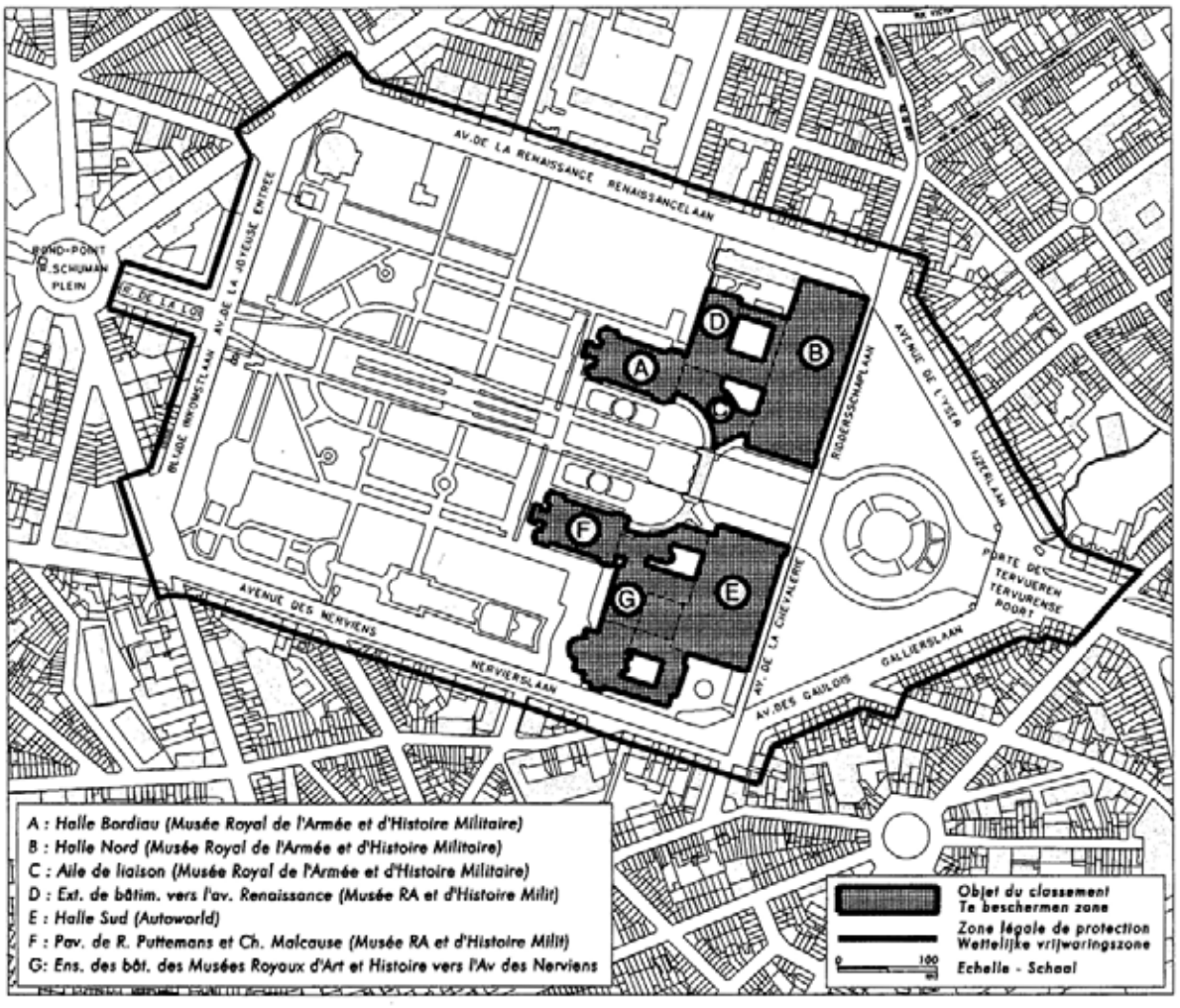

Vu pour être annexé à l'arrêté du 22 AVR. 2004

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 22 AVR. 2004

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et des Sites, de la Rénovation Urbaine et de la Recherche scientifique,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

Jacques SIMONET

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-Capitale, chargé de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites et du Transport rémunéré des personnes,

De Staatssecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen,

Willem DRAPS

CHANCELLERIE

Copie certifiée conforme

10 MAI 2004

Voor eensluidend afschrift

Gilles CLAEROUT

KANSELARIJ